

Rælingen kommune
Postboks 100
2025 FJERDINGBY

Vår dato: 19.03.2025

Vår ref.: 202421900-3 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE gir midlertidige tillatelse til senkning av Åmottdammen i Rælingen kommune

Vi viser til deres søknad av 02.12.2024 om tillatelse til midlertidig senkning av vannstanden i Åmottdammen. Først i brevet finner du vårt vedtak med tilhørende vilkår. Deretter kan du lese om tiltaket og vår vurdering av dette.

NVEs vedtak

NVE gir tillatelse til at Åmottdammen kan senkes midlertidig til kote 245 i en periode på inntil 9 måneder fra mars 2025 til utgangen av november 2025.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Det skal slippes en minstevannføring på 1,2 l/s forbi dammen. Kravet til minstevannføring nedstrøms dammen skal overholdes under bygging og ved oppfylling inntil normalvannstand er oppnådd.
- Nedtappingshastigheten skal være maksimalt 15 cm i døgnet.
- Under nedtappingsperioden skal egnede leveområder for edelkreps inspiseres regelmessig. Dersom man finner edelkreps, skal denne flyttes til vanndekt areal. Funn skal rapporteres til Statsforvalteren
- Alle vannføringsendringer skal skje med myke overganger.
- Det skal føres protokoll over vannstanden ukentlig i magasinet i det tidsrommet vannstanden er senket.
- Perioden med vannstand under LRV må gjøres så kort som mulig. Oppfylling til normal vannstand skal skje så raskt som mulig etter at arbeidene er avsluttet.
- Nedtappingen skal kunngjøres én gang lokalt i god tid før nedtappingen starter.
- Det skal settes opp informasjonsskilt ved dammen som beskriver bakgrunnen for tiltaket og varigheten av arbeidene som skal gjennomføres på og ved dammen.
- NVE forutsetter at Rælingen kommune har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.
- Tiltakshaver er ansvarlig for at tappingen ikke gir økt flomfare.

- Søppel som kommer frem når dammen er nedtappet skal fjernes.
- NVE skal ha beskjed når arbeidene er avsluttet sammen med vannstandsprotokoll og 10 representative bilder fra nedtappingen.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Om søknaden

Åmotddammen ble etablert i 1908 og ligger innenfor Oslomarkvassdragene som er verna vassdrag. Dammen er et oppdemmet og uregulert magasin som i dag tjener til rekreasjonsformål. Den består av en hoveddam i konsekvensklasse 2 og to sperredammer i konsekvensklasse 3 (sperredam vest) og 0 (sperredam sør-vest). Anlegget oppfyller ikke dagens sikkerhetskrav i forhold til damsikkerhetsforskriften, og det er derfor planlagt å gjennomføre omstøpning av hoveddam og sperredam vest, samt å etablere et nytt tappearrangement ved hoveddammen.

Kommunen søker om midlertidig senkning av vannstanden i dammen. I anleggsperioden vil det være nødvendig å senke vannstanden med fem til åtte meter i en periode på ni til ti måneder. Det søkes om tillatelse til å regulere ned Åmotdammen fra kote 252,18 (HRV), til omtrent kote 245,00. Senkningen planlegges startet i mars 2025 og vil vare ut november 2025 skriver søker.

Det er beregnet at vannstanden vil være tilbake på det normale i løpet av 2026.

Høring

På grunn av sakens begrensede og midlertidige omfang har den ikke vært kunngjort lokalt. NVE har vært i kontakt med lokale myndigheter for å få deres syn på saken, og mener at den er tilstrekkelig belyst gjennom dette.

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus: uttaler i epost av 13.03.2025:

«...

Statsforvalterens vurdering

Vi kan ikke se at det i tilknytning til dammen er registrert arter av stor eller særlig stor forvaltningsinteresse som Statsforvalteren har forvaltningsansvar for. Det er utarbeidet en tiltaksplan for biologisk mangfold ved rehabilitering av Åmotdammen. Denne inneholder en risikovurdering for påvirkning av nedtappingen på det biologiske mangfoldet i Åmotdammen og nedstrøms vassdraget. Vi vurderer kunnskapsgrunnlaget i søknaden som tilfredsstillende utredet, jf. krav i naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget. Vi vurderer at det på bakgrunn av utredningen bør settes krav til maksimal nedtappingshastighet og krav om alminnelig minstevannføring ut fra føre-var prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9. Ifølge utredningen vil en så stor nedtapping føre til at store områder i strandsonen vil bli tørrlagt og det vil være små områder med vannspeil igjen i dammen. Vi vurderer at det bør pålegges jevnlig fysiske inspeksjoner av den tørrlagte strandsonen slik at strandete fisk kan flyttes ut i vannmassene.

Utmarksforvaltningen gjorde i 2020 edelkrepsundersøkelser i Åmotdammen, med null funn på 48 teiner. Det ble også målt kalsium- og pH-verdier i det lavere sjiktet av hva som er nær akseptabelt for edelkrepsen. Det er følgelig liten grunn til å tro at det er edelkreps i Åmotdammen, men dette kan ikke helt utelukkes siden edelkreps var registrert her i 1995 og er til stede i flere lokaliteter i nærheten i Østmarka.

Imidlertid er det viktig å fremheve at Åmotdammen er svært mye brukt til friluftsliv og som fiskevann, med arter som ørret, gjedde og abbor samt mort, karuss og ørekyte. Det er videre registrert amfibier i tilknytning til dammen, og den er trolig også leveområde for andre akvatiske organismer og planter. Vi anmoder derfor om at det bør foretas en nedtapping over tid, med maksimal nedtappingshastighet på 15 cm per døgn. Dette vil ivareta at fisk og akvatiske organismer tilknyttet strandsonen får mulighet til å forflytte seg til andre områder i dammen. Videre må det opprettholdes en minstevannføring som minimum alminnelig lavvannsføring i nedstrøms vassdrag under arbeidene og under opptapping for å minimere påvirkningen på det biologiske mangfoldet i Sandbekken og Bårlibekken nedstrøms Åmotdammen.

Vi har ellers ingen merknader til tiltaket.

...»

NVEs vurdering

NVE kan gi tillatelse til midlertidig senkning av vannstand etter vannressursloven § 8.

Hydrologi

Åmotdammen har et nedbørsfelt på 2,8 km² og et magasinivolum på 0,5 mill. m³. Beregnet middelvannføring for nedbørsfeltet er 68 l/s og alminnelig lavvannføring er beregnet til 1,2 l/s. Beregningene er gjort med applikasjonen NEVINA. Vi vurderer at magasinet har årssikker vannføring og setter krav til minstevannslipp under hele byggeperioden og ved oppfylling av Åmotdammen. Dette for å unngå skader på flora og fauna tilknyttet vassdraget, som er tilpasset at utløpsbekken ikke går tørr. Lite tilsig vil gjøre at det tar lengre tid å fylle vannet opp igjen. Tiltaket er midlertidig, og normaltilstand i vassdraget oppnås når dammen er fylt. Vi mener eventuelle fangdammer kan være et godt avbøtende tiltak for å redusere negative skader og redusere oppfyllingstiden.

Biologisk mangfold

Søk i Artskart og Naturbase (13.03.2025), samt innkommet høringsuttalelse fra Statsforvalteren og dokumentasjon som ligger vedlagt søknaden viser ikke viktige naturtyper eller arter med stor eller særlig stor forvaltningsinteresse som vil kunne bli direkte påvirket av senkningen av Åmotdammen. Selv om det ikke vises registrerte arter i området av nasjonal verdi kan ikke NVE utelukke at det finnes her. Arter av fisk som er registrert i dammen er ørret, gjedde og abbor samt mort, karuss og ørekyte. Tiltaket vil kunne påvirke artene i form av redusert bestand.

I dokumentet «Tiltaksplan for biologisk mangfold ved rehabiliteringen av Åmotddammen», konkluderes det med at noen arter av fugl og noen pattedyr vil kunne påvirkes midlertidig som følge av rehabiliteringen, blant annet av helikoptertrafikk og en lavere fiskebestand.

I høringssvaret fra Statsforvalteren konkluderes det med at i at det er liten grunn til å tro at det er edelkreps i Åmotdammen. Dette baserer seg på undersøkelser fra 2020, hvor det ikke ble fanget kreps under et fiske med 48 teiner. De skriver at det ikke kan utelukkes helt siden edelkreps var registrert her i 1995, og er til stede i flere lokaliteter i nærheten i Østmarka. Statsforvalteren ønsker allikevel at senkningshastigheten ikke overstiger 15 cm av hensyn til fisk og akvatiske organismer tilknyttet strandsonen. Dette for å gi større mulighet for disse til å forflytte seg til andre områder i dammen. NVE er enig med Statsforvalteren og stiller krav om maksimal senkningshastighet og frekvent inspeksjon av tørrlagt magasinbunn.

NVE mener at vurderingene er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12. NVE vil i den forbindelse påpeke at tiltaket er midlertidig og strengt nødvendig for å ivareta sikkerheten ved dammen. NVE kan heller ikke se at tiltaket er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Friluftsliv

Området rundt magasinet er et mye brukt rekreasjonsområde. Kvaliteten av dette vil påvirkes av senkning av dammen. Det planlagte tiltaket er midlertidig og nødvendig for å utbedre sikkerheten til dammen. NVE mener derfor at noen ulemper kan aksepteres. Alternativet til det planlagte vedlikeholdet er at dammen legges ned og det ville medført større ulemper for friluftslivsinteresser knyttet til dammen.

Kulturminner

Askeladden (14.03.2025) viser ingen registrerte kulturminner som ligger innenfor tiltaksområde.

Vern

Åmotdammen er en del av de vernede Osloomarkvassdragene og har vernegrunnlag som anbefalt typevassdrag for regionen. NVE presiserer at det planlagte tiltaket er midlertidig og vi vurderer derfor at det ikke vil være til permanent ulempe for verdier lagt til grunn for vernet.

Oppsummering og konklusjon

Åmotdammen består av en hoveddam i konsekvensklasse 2 og to sperredammer i konsekvensklasse 3 (sperredam vest) og 0 (sperredam sør-vest). Det er behov for rehabilitering av damanlegget og Rælingen kommune søker derfor om tillatelse til å senke vannstanden i magasinet mens oppgraderingen pågår. Av hensyn til fisk og annet biologisk mangfold stilles det krav om kontrollert nedtapping og slipp av minstevannføring. Tiltaket vil oppleves negativt for brukere av området, men det er

midlertidig og NVE mener ulempene må aksepteres på bakgrunn av at formålet er
damsikkerhet.

**NVE kan ikke se at tiltaket vil være til permanent ulempe for noen kjente allmenne
interesser knyttet til magasinet.**

Med hilsen

Carsten S. Jensen
konsesjonsansvarlig

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Rælingen kommune

Kopimottakerliste:

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS
Akershus fylkeskommune

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.